

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

14 päivänä helmikuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely – Asetus (EY) N:o 861/2007 – 16 artikla – Asianosainen, joka häviää asian – Oikeudenkäyntikulut – Jakautuminen – 19 artikla – Jäsenvaltioiden oikeudenkäyntimenettelyä koskeva oikeus

Asiassa C-554/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Svea hovrätt (Svean hovioikeus, Ruotsi) on esittänyt 11.9.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.9.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Rebecka Jonsson

vastaan

Société du Journal L'Est Républicain,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja M. Vilaras, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Malenovský, L. Bay Larsen (esittelevä tuomari), M. Safjan ja D. Šváby,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Rebecka Jonsson, edustajanaan S. Teste, jur. kand.,
- Kroatian hallitus, asiamiehenään T. Galli,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,
- Suomen hallitus, asiamiehenään S. Hartikainen,
- Euroopan komissio, asiamiehinään K. Simonsson ja M. Heller,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 861/2007 (EUVL 2007, L 199, s. 1) 16 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Rebecka Jonsson, joka asuu Ruotsissa, ja Ranskaan sijoittautunut Société du Journal L'Est Républicain (jäljempänä L'Est Républicain) ja jossa on kyse oikeudenkäyntikulujen korvausvaatimuksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 861/2007 johdanto-osan 29 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:
"Hävinneen asianosaisen olisi vastattava oikeudenkäyntikuluista. Oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu olisi tehtävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Ottaen huomioon yksinkertaisuutta ja kustannustehokkuutta koskevat tavoitteet tuomioistuimen tulisi määrätä hävinnyt asianosainen maksamaan oikeudenkäyntikulut, myös esimerkiksi kulut, jotka aiheutuvat siitä, että toinen asianosainen on käyttänyt edustajanaan asianajajaa tai muuta lakimiestä, tai asiakirjojen tiedoksiannosta tai kääntämisestä aiheutuvat kulut, ainoastaan, jos ne ovat olleet kohtuullisia suhteessa vaatimuksen arvoon taikka tarpeellisia."
- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:
"Tällä asetuksella perustetaan eurooppalainen menettely vähäisiä vaatimuksia varten, jäljempänä 'eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely', jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa vähäisiä vaatimuksia koskevia oikeudenkäyntejä valtion rajat ylittävissä asioissa ja alentaa kuluja. – –"
- 5 Mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraava:
"Tätä asetusta sovelletaan valtion rajat ylittäviin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään, jos vaatimuksen arvo ilman korkoja, kuluja ja kustannuksia on enintään 2 000 euroa ajankohtana, jolloin vaatimuslomake saapuu toimivaltaiseen tuomioistuimeen. – –"
- 6 Saman asetuksen 16 artiklassa säädetään seuraavaa:
"Hävinnyt asianosainen vastaa oikeudenkäyntikuluista. Tuomioistuin ei kuitenkaan määrää voittaneelle asianosaiselle korvausta kuluista, jotka ovat tarpeettomia tai suhteettomia vaatimukseen nähden."

- 7 Asetuksen N:o 861/2007 19 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava oikeudenkäyntimenettelyä koskeva lainsäädäntö”, säädetään seuraavaa:

”Jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu, eurooppalaiseen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaan menettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa lainsäädäntöä, jossa menettely toteutetaan.”

Ruotsin oikeus

- 8 Ruotsin oikeudenkäymiskaaren (rättegångsbalken) 18 luvun 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Asianosainen, joka häviää asian, korvaa vastapuolen oikeudenkäyntikulut, jollei toisin ole säädetty.”

- 9 Oikeudenkäymiskaaren 18 luvun 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos samassa asiassa on esitetty useita vaatimuksia, joista osa ratkaistaan toisen ja osa toisen hyväksi, kukin vastaa omista kuluistaan tai asianosaiselle määrätään kohtuullistettu korvaus, ja jos asian eri osien kulut on eroteltavissa, määrätään korvausvelvollisuus tämän mukaisesti. Jos sillä, minkä asianosainen on hävinnyt, on vain vähäinen merkitys, tulee hänen kuitenkin saada täysi korvaus kuluistaan.

Mitä edellä säädetään, on vastaavasti sovellettava, kun asianosaisen vaatimus hyväksytään ainoastaan osaksi.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 Rebecka Jonsson kuvasi vuoden 2012 alussa, kun eräs henkilö teki niin kutsutun benji-hypyn, köysi katkesi ja henkilö putosi jokeen. Jonsson löysi otteen ja yksittäisen kuvan videosta L’Est Républicainin internetsivustolta.
- 11 Jonsson katsoi, että L’Est Républicain oli loukannut hänen yksinoikeuttaan määrätä kyseisestä videosta ja kuvasta, joten hän nosti kanteen Attunda Tingsrättenissä (Attundan käräjäoikeus, Ruotsi) ja vaati, että L’Est Républicain veloitetaan maksamaan hänelle 1 950 euroa korvausta aiheutuneesta vahingosta eli kohtuullista korvausta videon (379 euroa) ja kuvan (211 euroa) toimituksellisesta käytöstä, korvausta videon (542 euroa) ja kuvan (317 euroa) tekijän nimen puuttumisesta sekä vahingonkorvausta tekijänoikeuden loukkauksesta ja suojatun aineiston käsittelystä ja manipuloinnista videon (284 euroa) ja kuvan (217 euroa) osalta. Jonsson vaati myös oikeudenkäyntikulujen korvaamista 15 652,50 Ruotsin kruunulla (noin 1 530 euroa).
- 12 L’Est Républicain kiisti kyseisen kanteen kokonaisuudessaan ja vaati, että Jonsson veloitetaan korvaamaan yhtiölle kääntämisestä aiheutuneet 2 040 euron suuruiset oikeudenkäyntikulut.
- 13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi Jonssonin korvausvaatimuksen osaksi ja myönsi tälle 1 101 euroa vahingonkorvausta, josta 379 euroa oli kohtuullista korvausta videon käytöstä ja 211 euroa kuvan käytöstä, 211 euroa korvausta tekijän nimen puuttumisesta kuvan osalta, 200 euroa korvausta vahingosta, joka oli aiheutunut videon käytöstä tahallisesti tai huolimattomuudesta, ja 100 euroa kuvan vastaavasta käytöstä.
- 14 Lisäksi kyseinen tuomioistuin totesi, että kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

- 15 Jonsson katsoi, että hänen vaatimuksensa hylättiin ensimmäisessä oikeusasteessa ainoastaan vähäisiltä osin, ja hän valitti kyseisestä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen oikeudenkäyntikulujen osalta. Jonsson vaatii, että L'Est Républicain veloitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa ensimmäisessä oikeusasteessa.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan asetuksessa N:o 861/2007 ei täsmennetä, miten oikeudenkäyntikulut jakautuvat sen nyt käsiteltävänä olevan asian kaltaisessa tilanteessa.
- 17 Tässä tilanteessa Svea hovrätt (Svean hovioikeus, Ruotsi) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [asetuksen N:o 861/2007] 16 artikla esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan oikeudenkäyntikuluja voidaan kuitata tai kohtuullistaa, kun asiassa esitetään useita vaatimuksia, joista osa ratkaistaan toisen ja osa toisen hyväksi, tai kun vaatimus hyväksytään ainoastaan osaksi?
- 2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, miten käsitettä ’hävinnyt asianosainen’ [asetuksen N:o 861/2007] 16 artiklassa on tulkittava?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy näillä kysymyksillään, joita on syytä tarkastella yhdessä, lähinnä, onko asetuksen N:o 861/2007 16 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin voi määrätä, että menettelyn kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan tai kulut jaetaan kyseisten asianosaisten kesken, jos asianosainen voittaa asian vain osittain.
- 19 Kyseisen artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan ”hävinnyt asianosainen vastaa oikeudenkäyntikuluista”.
- 20 Sen selvittämiseksi, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne, jossa asianosainen voittaa asian vain osittain, mainitun artiklan soveltamisalaan, on määritettävä, tarkoitetaanko ilmauksella ”hävinnyt asianosainen” yksinomaan tapausta, jossa asianosainen häviää asian kokonaan, vai tarkoitetaanko kyseisellä ilmauksella myös tapausta, jossa asianosainen häviää asian vain osittain.
- 21 Asetuksen N:o 861/2007 16 artiklan sanamuodosta ilmenee, ettei siinä säädetä mitään jälkimmäisestä tapauksesta.
- 22 Tältä osin on todettava, että jos yksi asianosainen häviää asian osittain, toinenkin asianosainen häviää asian osittain. Mikäli kyseistä artiklaa olisi tulkittava siten, että sitä sovelletaan tilanteisiin, joissa asianosainen häviää asian vain osittain, tällainen tulkinta poistaisi kyseiseltä artiklalta tehokkaan vaikutuksen, koska kansallinen tuomioistuin ei voisi tällaisen tulkinnan perusteella ratkaista, kumpi asianosainen vastaa oikeudenkäyntikuluista.
- 23 Lisäksi on huomattava, että jos unionin lainsäätäjä olisi katsonut, että asetuksen N:o 861/2007 16 artiklan soveltamisalaan kuuluvat myös tilanteet, joissa asianosainen voittaa asian vain osittain, tällaisen täsmennyksen olisi pitänyt ilmetä asetuksesta, etenkin kun mainitulla asetuksella yhdenmukaistetaan vain osittain vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä koskevat menettelysäännöt.
- 24 Tästä seuraa, että asetuksen 16 artiklan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että se kattaa ainoastaan tilanteet, joissa asianosainen häviää asian kokonaan.

- 25 On myös syytä huomauttaa, että – kuten asetuksen N:o 861/2007 19 artiklasta ilmenee – jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu, eurooppalaiseen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaan menettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa lainsäädäntöä, jossa menettely toteutetaan. Lisäksi mainitun asetuksen johdanto-osan 29 perustelukappaleessa todetaan, että hävinneen asianosaisten olisi vastattava oikeudenkäyntikuluista, joita koskeva ratkaisu olisi tehtävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- 26 Näin ollen asetuksen 19 artiklan mukaisesti, luettuna yhdessä asetuksen johdanto-osan 29 perustelukappaleen kanssa, prosessuaalisiin kysymyksiin, jotka liittyvät oikeudenkäyntikulujen jakautumiseen asianosaisten kesken, sovelletaan edelleen jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa asianosainen voittaa asian vain osittain.
- 27 Tässä yhteydessä on korostettava, että koska oikeudenkäyntikulujen jakautumista koskevia kansallisia menetelmiä ei ole yhdenmukaistettu, jäsenvaltioiden asiana on säätää sisäisessä oikeusjärjestyksessään näiden kulujen maksuvastuun määrittämistä koskevista menettelysäännöistä jäsenvaltioiden menettelyllisen autonomian periaatteen nojalla, jollei asetuksen N:o 861/2007 säännöksistä muuta johdu. Nämä säännöt eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita (vastaavuusperiaate), eikä niillä saa tehdä unionin oikeudessa tunnustettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi (tehokkuusperiaate) (ks. analogisesti tuomio 13.12.2012, Szyrocka, C-215/11, EU:C:2012:794, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 28 Tästä seuraa, että kun asianosainen voittaa asian vain osittain, kansallinen tuomioistuin voi lähtökohtaisesti vapaasti määrätä oikeudenkäyntikulujen jakautumisesta kansallisessa oikeudessa säädettyjen sääntöjen mukaisesti edellyttäen, että kansalliset menettelysäännöt oikeudenkäyntikulujen jakautumisesta vähäisiä vaatimuksia koskevissa oikeudenkäynneissä valtion rajat ylittävissä asioissa eivät ole epäedullisempia kuin menettelysäännöt, jotka koskevat samankaltaisia kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita, ja etteivät kyseisten oikeudenkäyntikulujen jakautumiseen liittyvät prosessuaaliset vaatimukset johda siihen, että asianomaiset henkilöt jättävät käyttämättä kyseistä eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä siitä syystä, että näiden vaatimusten johdosta kantaja joutuisi vastaamaan kaikista oikeudenkäyntikuluistaan tai huomattavasta osasta kulujaan, vaikka kantaja pääosin voittaisi asian.
- 29 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että asetuksen N:o 861/2007 16 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin voi määrätä, että menettelyn kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan tai kulut jaetaan kyseisten asianosaisten kesken, jos asianosainen voittaa asian vain osittain. Tällaisessa tapauksessa kansallinen tuomioistuin voi lähtökohtaisesti vapaasti määrätä mainittujen kulujen jakautumisesta edellyttäen, että kansalliset menettelysäännöt oikeudenkäyntikulujen jakautumisesta vähäisiä vaatimuksia koskevissa oikeudenkäynneissä valtion rajat ylittävissä asioissa eivät ole epäedullisempia kuin menettelysäännöt, jotka koskevat samankaltaisia kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita, ja etteivät kyseisten oikeudenkäyntikulujen jakautumiseen liittyvät prosessuaaliset vaatimukset johda siihen, että asianomaiset henkilöt jättävät käyttämättä kyseistä eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä siitä syystä, että näiden vaatimusten johdosta kantaja joutuisi vastaamaan kaikista oikeudenkäyntikuluistaan tai huomattavasta osasta kulujaan, vaikka kantaja pääosin voittaisi asian.

Oikeudenkäyntikulut

- 30 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 861/2007 16 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin voi määrätä, että menettelyn kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan tai kulut jaetaan kyseisten asianosaisten kesken, jos asianosainen voittaa asian vain osittain. Tällaisessa tapauksessa kansallinen tuomioistuin voi lähtökohtaisesti vapaasti määrätä mainittujen kulujen jakautumisesta edellyttäen, että kansalliset menettelysäännöt oikeudenkäyntikulujen jakautumisesta vähäisiä vaatimuksia koskevissa oikeudenkäynneissä valtion rajat ylittävissä asioissa eivät ole epäedullisempia kuin menettelysäännöt, jotka koskevat samankaltaisia kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita, ja etteivät kyseisten oikeudenkäyntikulujen jakautumiseen liittyvät prosessuaaliset vaatimukset johda siihen, että asianomaiset henkilöt jättävät käyttämättä kyseistä eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä siitä syystä, että näiden vaatimusten johdosta kantaja joutuisi vastaamaan kaikista oikeudenkäyntikuluistaan tai huomattavasta osasta kulujaan, vaikka kantaja pääosin voittaisi asian.

Allekirjoitukset